

ת"פ 54696/06/17 - מדינת ישראל נגד ריאד אבו שנדי

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"פ 54696-06-17 מדינת ישראל נ' אבו שנדי 24 אוקטובר 2019

לפני כבוד השופטת מיכל ברק נבו
בענין מדינת ישראל

המאשימה

באמצעות פמ"מ, עו"ד קרן ענבר

נגד

ריאד אבו שנדי

הנאשם

על ידי ב"כ עו"ד ד"ר גיל עשת

גזר דין

הרקע וכתב האישום

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירת הריגה, לפי סעיף 298 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 [חוק העונשין], ועבירה של נהיגה בשכרות, לפי סעיף 62(3) יחד עם סעיף 64ב(א)(2) לפקודת התעבורה [נוסח חדש].

2. בטרם החלו להשמע הוכחות בעניינו, הודה הנאשם בעובדות כתב האישום והורשע בעבירות המיוחסות לו, לאחר שהצדדים הגיעו להסדר טיעון, בעקבות הליך גישור שהתנהל לפני מותב אחר. במסגרת הסדר הטיעון, הסכימו הצדדים לחלק מרכיבי העונש, והם: מאסר בפועל בן 4.5 שנים, מאסר על תנאי כפי שיקבע בית המשפט, פיצוי למשפחת הקורבן בסך 100,000 ₪ וכן פסילת רישיון נהיגה. משך הפסילה לא הוסכם, וכל צד חפשי בטיעונו בעניין זה. עוד הוסכם שהמאשימה תעתור לפסילה מותנית. הובהר כי הפקדת סך של 50,000 ₪ מתוך סכום הפיצוי היא תנאי לכניסתו לתוקף של הסדר הטיעון (ויתרת הפיצוי תחולק לתשלומים). ואולם, חרף ארכות שניתנו לעניין זה, לא עלה בידי הנאשם לעמוד בהפקדה כולה, אלא רק ב-15,000 ₪, וזאת עקב קשיים כלכליים. בעקבות זאת, הגיעו הצדדים להסכמה עונשית חדשה, לפיה יטענו לעונש באופן "פתוח".

3. על פי כתב האישום שבו הודה הנאשם, החל מיום 24.2.17 או סמוך לכך, עובר לתאונה המתוארת בכתב האישום, לא ישן הנאשם כלל ובילה עם חבריו. בהמשך, ביום 25.2.17, סמוך לשעה 07:00, נהג הנאשם ברכב מסוג מזדה בכביש 4, מכיוון דרום לצפון, כשהוא שיכור, שכן בגופו נמצא תוצר חילוף של החומר הפעיל בקנביס בריכוז של 92 mg/ml.

אותה עת, רכב דניאל רם ז"ל [דני או המנוח] על אופניים בשול הימני של הכביש, מכיוון דרום לצפון, ביחד עם ארבעה רוכבי אופניים נוספים. אותה עת היו תנאי הדרך במקום כדלקמן: (א) כביש אספלט ישר, יבש ותקין; (ב) שני נתיבים לכל כיוון. מסלולי הנסיעה מופרדים על ידי אי תנועה בנוי; (ג) מזג אוויר נאה, אור יום ראות טובה; (ד) שדה ראייה בכיוון

עמוד 1

נסיעת הנאשם פתוח לפניו למרחק של 300 מטרים לפחות; (ה) מהירות מותרת 90 קמ"ש; (ו) רוחב השול כ-2.4 מטרים.

הנאשם נהג בנתיב הימני, ובהגיעו לקילומטר 151 בכביש, סטה הנאשם עם הרכב, חדר לשול למרחק של כ-1.6 מטר ופגע בעוצמה עם חזית הרכב בחלק האחורי של האופניים. כתוצאה מהתאונה נפגע המנוח משמשת חזית הרכב ומגג הרכב, והוטל למרחק של כ-50 מטרים. הוא נפגע באופן קשה מאוד ומותו נקבע במקום, או סמוך מייד לאחר מכן.

במעשיו המתוארים לעיל, נהג הנאשם בפזיזות ומתוך קלות דעת לתוצאות מעשיו, תוך שהוא נוטל בצורה מודעת סיכון בלתי סביר למשתמשים בדרך, עת נהג ברכב כשהוא שיכור, תחת השפעת סם מסוכן, מבלי שישן כלל בלילה עובר לתאונה, ובכך גרם במעשה אסור למותו של המנוח.

טיעוני הצדדים לעונש

בקשה להגשת דוח הבוחן כראיה לעונש

4. בפתח הדיון ביקש ב"כ הנאשם להגיש כראיה לעונש את דוח הבוחן, רס"ב גבריאל סעדה. הסנגור טען כי בקשתו נופלת בגדרו של סעיף 40(ב)(1) לחוק העונשין, וכי מדובר בראייה שאינה סותרת את הודיתו של הנאשם בכתב האישום. לדברי הסנגור, הדוח מראה שהנאשם אמנם סטה אל תוך השול במידה הכתובה בכתב האישום, אך הפגיעה במנוח הייתה בנקודה קרובה יותר לפס הצהוב, מאשר מלוא החריגה אל תוך השול. ב"כ המאשימה התנגדה להגשת דוח הבוחן וטענה שחרף טענת הסנגור כי אין מדובר בראיה שסותרת את האמור בכתב האישום המתוקן, בפועל מדובר בראיה שמטרתה להפחית ממידת אשמתו של הנאשם, תוך הטלת מידה מסוימת של אשם תורם על המנוח. מעבר לכך, טענה התובעת, כי הבקשה לא עלתה עד היום, חרף קיומם של מגעים ממושכים בין הצדדים ודחיות חוזרות ונשנות של מועד שמיעת הטיעונים לעונש. בהחלטתי בעניין זה קבעתי כי אין מקום להיעתר לבקשה, מאחר שדוח הבוחן הוא מסוג הראיות המורכבות והדורשות הסבר, כאשר בדרך כלל אין השופט יכול לרדת למלוא המורכבות שכולל הדוח מבלי לשמוע את עדות הבוחן. חרף טענת הסנגור כי אין בכוונתו לפגום במידת ההודאה של הנאשם, הרי שמדובר בפרט שאינו מופיע בכתב האישום והסנגור ביקש שבית המשפט ילמד ממנו לגבי רשלנות מסוימת של המנוח, אשר - לטענת הסנגור - לא נהג בהתאם למלוא חובותיו לפי תקנות התעבורה. עניין זה צריך, לדעת הסנגור, להשפיע על העונש. לנוכח זאת, לא קיבלתי את הטענה כי מדובר בראיה מהסוג שאליה התכוון סעיף 40(ב)(1), וכאמור - לא התרתי את הגשתה.

טיעוני המאשימה

ראיות המאשימה לעונש

5. מטעם המאשימה, הוגש גיליון רישום התעבורה של הנאשם (1/ת), הכולל 15 עבירות תעבורה (שתפורטנה בהמשך במסגרת טיעוני המאשימה לעונש), וכן העידו בני משפחת המנוח, כפי שיפורט להלן.

גב' כלנית רם, רעייתו של המנוח, פתחה במשפט "כל המאבד נפש אחת מן העולם - מעלין עליו כאילו איבד עולם מלא", ושיתפה בכך שדני היה עבודה ועבור משפחתם עולם ומלואו, וכי אין מילים שבכוחן לתאר את היגון והכאב שלהם

עמוד 2

בעקבות הטרגדיה שפקדה אותם. כלנית סיפרה שדני שימש כעוגן שלה והיווה מודל לאדם ערכי, מוסרי, אוהב האדם והארץ, שסייע לכל מי שנזקק לכך ותרם למדינה ולקהילה, ואף שימש כקצין בצה"ל בשירות סדיר ובמילואים. היא הביאה מדבריו של ראש מועצת פרדסיה, **טל גורקי**, שכתב על דני שהיה מעמודי התווך של מתנדבי פרדסיה, וכן ציטטה שיר שאחיה כתב עליו. כלנית סיפרה כי ביום האסון נפער בור שחור בחייהן של שלוש משפחות. שלושת הבנים שלהם איבדו אבא נוכח ומשמעותי עבורם, בתקופה חשובה בחייהם: בנם הבכור היה אז בן 24 אחרי "הטיול הגדול" (שצעירים רבים נוהגים לעשות לאחר השירות הצבאי - מ.ב.נ), בנם האמצעי היה מספר חודשים לפני שחרורו משירות סדיר בצה"ל, ובנם הצעיר היה עוד לפני גיל בר המצווה. כלנית סיפרה כי נגזל מהם "אבא של צחוקים", אבא של שיחות והתייעצות, אבא של טיולים, קומיץ ולינה על חוף הים, שלימד את ילדיו את אהבת הארץ "דרך הרגליים". כלנית סיפרה כי דני היה כל עולמה, הנפש התאומה שלה ומקור כוחה, ונגזל העתיד המשותף שתיכננו יחד. היא ודני היו יחד מגיל 15, במשך 37 שנים עד לאסון הנורא שנגרם ברגע. האסון הביא לתחושות קשות של אובדן ושבר, חוסר יכולת לתפקד, חרדות ודיכאון וכל פינה בבית מזכירה שדני איננו. עוד סיפרה שבמציאות שנכפתה עליהם אין להם שגרת חיים, וכן שיתפה בהתמודדות היומיומית של בנה בן ה-11, שחווה אובדן אלים של אב, שהיה דמות משמעותית ביותר עבורו. לדבריה, ההתמודדות הכלכלית קשה למשפחה, מאחר שדני היה המפרנס העיקרי בבית. לסיום אמרה כלנית, כי נהיגה ברכב תחת השפעת סמים מהווה זלזול בחיי אדם, וכי היא שמה את מבטחה בבית המשפט שיעשה משפט צדק עם האיש שגזל את חייו של דני ואת חייהן של שלוש משפחות, והיא מקווה שימוצה עמו הדין.

גב' ציפי פידר, אחותו של המנוח, פתחה את דבריה בפנייה לנאשם באומרה שלרוכב האופניים שהרג יש פנים ויש שם. שמו דני והוא אחיה הגדול, הבן הבכור במשפחתם. ציפי מנתה את כל שמות בני המשפחה, שסובלים וכואבים את האובדן הכבד "מזה שנתיים, שלושה חודשים, ושלושה ימים". ציפי סיפרה כי בזמן האסון הייתה בצומת משמר השרון, מרחק של 17 עמודי תאורה (כהגדרתה) מהמקום שבו נהרג אחיה. היא ראתה סרט אדום לבן שחסם את הכביש, ואמבולנס, ועוד לא הבינה כי חייה וחיי בני משפחתה השתנו ללא היכר. אחר כך הודיעו לה על כך, והיא הלכה להודיע להוריה. היא העידה שאימה צעקה כמו חיה פצועה בטבע, ואביה נפל בשקט על הספה. ציפי אמרה שבחרה לספר בבית המשפט על השינוי הגדול שחל בחיי הוריה. אימה הפסיקה לעבוד, הפסיקה לבשל ולנקות, הפסיקה להשקות את הפרחים שלה, הפסיקה לפגוש חברים ולבלות, הפסיקה לחייך, הפסיקה לחיות. אימה סובלת מכאבים, מהתקפי חרדה, ומצויה במצב של פוסט פטראומה. היא לוקחת כדורי הרגעה על בסיס קבוע, מבקשת שיניחו לה לשכב במיטה כל היום, אבל אביהם לא מוותר לה, ומסיע אותה בכל בוקר למרכז יום בבית החולים הפסיכיאטרי בפרדסיה, ומחזיר אותה הביתה בצהריים ומטפל בה. ציפי סיפרה שאביה אינו ישן בלילות, אבל מנסה "למשוך" קדימה, וכשהוא נשבר, הוא בא אליהם ובוכה. הוא אומר שאינו יכול לראות את אימה בסבל ובקושי, וכי הוא מתגעגע לדני והלוואי שהוא היה נכנס לפתע בדלת. היא ציינה, כי מאז שדני איננו, בביתם של הוריהם כבר אין צבע, אין ריח של אוכל, אין קולות של שמחה, אלא שקט. להוריהם קרה הנורא מכל, ובכל רגע ביום הם מחכים שדני יחזור.

גב' אליה רם מיכאלי, אחותו של המנוח, אמרה כי המעמד הזה בבית המשפט הוא אחד הרגעים הקשים בחייה, וכי מעולם לא חלמה שתאלץ להעיד במשפט כזה. היא אמרה כי לפני שנתיים, ושלושה חודשים, ושלושה ימים, הפכה לנכה, כהגדרתה "נכות של הלב", נכות שלא רואים או שומעים אותה, אלא מרגישים אותה עמוק בלב, בכל הגוף והנשמה, ושעם הזמן זה רק נעשה יותר כואב ועצוב. אליה סיפרה כי חרף הזמן שחלף, היא עדיין לא מאמינה שלא תראה עוד את אחיה דני וכי לפעמים היא לוקחת את הטלפון כדי להתקשר אליו ונזכרת שאין לה למי. אליה סיפרה שהיא מדפדפת בין תמונות חתונתה ותוהה איפה דני, היכן תמונתם מחויכים ומחובקים, ואז היא נזכרת שהוא לא היה. בסרט החתונה היא מחפשת את דני על הרחבה, אבל הוא לא שם, ולא בשום מקום אחר. בשבת 25.2.17 דני יצא לרכיבה ולא חזר, משום שהנאשם דרס אותו, ובכך סיים את חייו ואת חייהם של אנשים נוספים. אליה סיפרה כי דני היה אחיה הגדול, וכאשר נולדה הוא התגייס לצבא, ולנוכח פער הגילים הגדול ביניהם נוצרו ביניהם יחסים כמו של אב ובתו. לדבריה, דני היה אבא

במהותו - אחראי, נאמן, מוביל, תומך, אוהב, נוכח בכל רגע, וחבר. דני היה עמוד התווך של המשפחה. משאלת ליבה כאחות קטנה, שרוצה להיות קרובה לאחיה הגדול ומעורבת בחייו - התנפצה, ומי שגרם למותו נדרש לשלם על כך. אליה אמרה כי לעלות על הכביש עייף ותחת השפעת סמים זה הנורא מכל. היא אמרה שהנאשם החריב את עולמם, ולקח מהם את היקר מכל, והותירם נכים. עוד שיתפה כי מזה שנתיים היא מטופלת אצל פסיכולוגית, וכי האובדן העצום הותיר אצלה משקעים וחרדות. עוד ציינה כי לצערה, מתרבים המקרים שבהם נהגים עולים על הכביש בשכרות ותחת השפעת סמים או שדעתם מוסחת על ידי הטלפון הנייד, והם נוהגים בתחושה של "לי זה לא יקרה". לדבריה, האשליה הזו ש"יהיה בסדר" פוגעת באנשים חפים מפשע, שבסך הכל רוצים לחזור הביתה בשלום מהרכיבה, ממעבר החצייה, מנסיעה ברכב, ואף הורגת אותם. עוד אמרה שתרבות הנהיגה הזו זועקת לשינוי, ואנשים צריכים להבין שמדובר בחיי אדם, ביקר מכל, וכי לטעויות הללו יש מחיר כבד. לא יעלה על הדעת שאדם ינהג כך ולא ימצו איתו את מלוא חומרת הדין. אחיה היקר דני לא יחזור, ומי שגרם למותו נדרש לשלם על כך.

טיעוני המאשימה לעונש

6. התובעת ציינה כי הנאשם הודה והורשע במסגרת הסדר טיעון שכלל הסכמה עונשית, אך כאמור, בסופו של יום לא עמד בתשלום הפיצוי שהיה תנאי להסדר, ומשכך הצדדים טוענים לעונש באופן "פתוח". התובעת ביקשה לקבוע כי בנסיבותיו של תיק זה מתחם העונש הראוי נע בין ארבע לתשע שנות מאסר, והפנתה לפסיקה, שאליה אתייחס בפרק הדיון וההכרעה.

התובעת הדגישה, כי קשה להפריז בחומרתן של נסיבות ביצוע העבירה: הנאשם נהג בשכרות, כאשר בגופו תוצר של חילוף חומרים של החומר הפעיל בקנאביס בריכוז של 92 מ"ג, וזאת לאחר לילה שלם ללא שינה שבו בילה עם חברים. התנהגות זו משולה, כהגדרתה, לסיבוב עם אקדח ברחבי העיר וירי לכל עבר - התנהגות שאף כונתה בפסיקה "פצצה מתקתקת". עוד הבהירה התובעת, כי אין כל אשם תורם בהתנהגותו של המנוח או בתנאי השטח: מדובר בנסיעה בשעה 07:00 בבוקר בכביש 4, הראות הייתה טובה והמנוח רכב כחלק מדבוקת רוכבי אופניים, שניתן להבחין בה בנקל, קרי: מכלול הנסיבות מעצים את מידת אחריותו של הנאשם בגרימת התאונה הקטלנית.

התובעת טענה כי בתיקים של עבירות תעבורה ככלל, ובעבירות של נהיגה בשכרות בפרט, שהוגדרו בפסיקה כ"מכת מדינה", הצורך בהרתעת הרבים הוא שיקול מרכזי וחשוב, וענישה משמעותית עשויה לחלחל ולהרתיע חלק מן העבריינים הפוטנציאליים, ובכך להציל חיי אדם.

התובעת עתרה למקם את הנאשם באמצע המתחם, לאור עברו התעבורתי, הכולל 15 הרשעות בעבירות תעבורה, ובהן עבירות של תאונת דרכים, נהיגה בזמן פסילה, אי ציות לתמרור עצור וכן נהיגה בחוסר זהירות. חלק מהעבירות בוצעו סמוך לפני האירוע, וכל זאת למן מועד הוצאת רישיון הנהיגה בשנת 2007 ועד היום. לעניין עבירת הנהיגה בזמן פסילה שבוצעה ביום 28.7.17, אחרי הארוע מושא התיק דנן, הדגישה התובעת, כי הנאשם פעל בעזות מצח יוצאת דופן, עת נתפס נוהג ברכב, בעודו פסול לנהיגה במסגרת התיק הנוכחי, וזאת שבוע בלבד לאחר שרישיונו נפסל עד לתום ההליכים, וחמישה חודשים אחרי התאונה הקטלנית דנן. התובעת טענה כי מדובר בהתנהלות עבריינית, המעידה כי הנאשם כלל לא הפנים את הלקח ולא הורתע מהתוצאות הקשות שלהן גרם בתאונה, וכן מלמדת על הזלזול שהוא רוחש לחוק ולרשויות האכיפה. התובעת ביקשה כי עונש הפסילה בתיק שבעניינו ינתן במצטבר לפסילה שהוטלה על הנאשם בתיק מושא האירוע מיום 28.7.17.

עוד ציינה התובעת, כי הפסיקה קבעה שמשקל נסיבותיו האישיות של נאשם שולי, וכי מרכז הכובד צריך להינתן לנזק שנגרם בתאונה ולגורם ההרתעה. עוד נטען, כי הודיית הנאשם אמנם נזקפת לזכותו, והיא אחד השיקולים שבגינם אין התביעה עותרת לעונש חמור יותר, אך ההודיה אינה חזות הכל ויש להעניק לה משקל מוגבל. אשר לחלוף הזמן, ציינה התובעת כי התאונה אירעה בשנת 2017 וכתב האישום הוגש לאחר זמן לא רב, ובמשך שנה שלמה ניתנה לנאשם הזדמנות לשלם פיצוי שלא עמד בו.

סיכומו של דבר, התביעה עתרה, כאמור, למיקום הנאשם באמצע מתחם הענישה, וכן לרכיבים נוספים של מאסר על תנאי, פסילת רישיון הנהיגה למשך 20 שנה, פסילה על תנאי, פיצוי גבוה למשפחתו של המנוח, וקנס.

טיעוני ההגנה

ראיות ההגנה לעונש

7. ב"כ הנאשם הגיש מטעמו את המסמכים הבאים: אישור מטעם המוסד לביטוח לאומי, שלפיו הנאשם הוכר כמי שאיבד כושרו להשתכר באופן חלקי בשיעור של 65% נכות לצמיתות (ענ/1), מכתב מטעם הרופא המטפל של הנאשם בקופת החולים, בעניין הטיפולים שעבר בעקבות ירי ברגלו בשנת 2013, תלושי משכורת של הנאשם מחודשים פברואר עד אפריל 2019 (ענ/2), המעידים כי הוטל עיקול על משכורתו, וכן אישור על תשלום פיצוי בסך 15,000 ₪ שהפקיד הנאשם (ענ/3).

טיעוני ההגנה לעונש

8. הסנגור ציין כי הנאשם גייס חלק מסכום הפיצוי למשפחת המנוח, אך לנוכח יכולותיו הכלכליות הדלות והטלת עיקול על חשבונו, בעקבות תביעה של "קרנית" שהוגשה נגדו בגין התאונה, לא עלה בידו לשלם את יתרת הפיצוי. עוד צוין, כי לנאשם אף אין קרובים שיכולים לסייע לו בגיוס סכום הפיצוי הגבוה.

הסנגור מסר כי הנאשם, בן 29 תושב כפר קרע, נטול עבר פלילי וכי בניגוד לטענת ב"כ המאשימה, הוא נעדר דפוסים עברייניים. הנאשם הודה באחריותו לתאונת דרכים הקטלנית ובכל פרטי כתב האישום, והביע צער על האירוע הטרגי והסבל הרב שנגרם למשפחת המנוח. אשר לנסיבותיו האישיות של הנאשם: צוין כי מדובר בבחור צעיר, הסובל מבעיה רפואית ברגלו עקב אירוע ירי ומאז הוא גורר רגל, נוטל בקביעות משככי כאבים ואף נקבעה לו דרגת נכות קבועה מהמוסד לביטוח לאומי. הנאשם הוא הבכור מבין שלושה אחים והוא מתגורר עם אמו, שאינה עובדת. האב עזב את הבית כשהנאשם היה בן שש ומאז נותק עמו הקשר, והנאשם נאלץ לסייע בפרנסת המשפחה מגיל צעיר. לפני התאונה עבד הנאשם בשטיפת מכוניות ובעקבות התאונה לא עבד תקופה ממושכת, ובשנה שעברה הועסק בתפקיד פקידותי במחסן של "המשביר לצרכן".

הסנגור טען, כי אין מחלוקת שהנאשם נהג בשכרות, וכי מדובר בנסיבה מחמירה, עם זאת, הדגיש כי לא מיוחסת לנאשם נהיגה במהירות מעל למותר, וכי למעשה התאונה נגרמה בשל סטייתו לשולי הכביש, עניין שיכול להיגרם גם בשל אובדן תשומת לב נקודתי ולא דווקא בשל החלטה מודעת להפר כלל תעבורתי. עוד נטען, כי מנתוני כתב האישום, עולה כי השול הוא ברוחב של 2.4 מטר וכי הרכב סטה לתוך השול בשיעור של 1.6 מטר, ומשכך יש לקחת בחשבון שאם המנוח

היה רוכב בצד הימני של השול והיה קרוב למטר רווח, ולא לצד רוכב נוסף, כעולה מהראיות, ייתכן שהתאונה הייתה מנעת, אף שהודגש כי אין בכך כדי להפחית מאחריותו של הנאשם לתאונה. עוד טען הסנגור, כי התופעה של רכיבת אופניים בשולי הדרך בכבישים מהירים מעמידה, לעיתים קרובות, את הרוכבים בסיכונים מיותרים. הוא הפנה לסעיף 129(ה) לתקנות התעבורה, שם נקבע שבדרך שאינה עירונית (כבענייננו), שבה שול הדרך פנוי ומיוצב באספלט, ירכב רוכב אופניים בשול, קרוב ככל הניתן לשפתו הימנית.

הסנגור ציין, כי להבדיל מנהיגה תחת השפעת אלכוהול, שבה קיים מדרג של כמות האלכוהול המותרת, הרי שלעניין סמים מסוכנים, עצם הימצאותו של סם בגופו של הנאשם מהווה עבירה, ללא צורך בהוכחת השפעת הסם על הנהיגה. הסנגור הפנה לתיקון 15 **לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973**, שהפך את השימוש בסם קל לעבירת קנס בשלוש הפעמים הראשונות, וכן הפנה לדברי ההסבר שבהם צוין השימוש הגבוה בסם הקנאביס בקרב קבוצת הגילאים 18 - 40, המצביע על כך שמדובר בתופעה רווחת. נטען, כי ראוי שתינתן התייחסות ברורה בתקנות של משרד הבריאות לנושא השפעת הסם בפועל ומשכה, חלף המצב הקיים שבו הימצאות של סם בגוף מהווה חזקה חלוטה. הסנגור הפנה לדברי כבוד השופט שהם ברע"פ 6661/14 **קוליה נ' מדינת ישראל** [19.01.15], פסקאות 15 - 16, שם נאמר בין היתר:

"ייתכן שיש מקום לבחינה מחודשת של אחד ההיבטים שהוזכרו בבקשה. אחת החלופות להגדרתו של 'שיכור' בפקודת התעבורה, היא 'מי שבגופו מצוי סם מסוכן או תוצרי חילוף חומרים של סם מסוכן' (סעיף 64ב). זאת, ללא התייחסות לשאלה מהו שיעור החומר האסור (או שרידיו) בגופו של הנהג, ולהבדיל מן החלופות העוסקות במי שבגופו מצוי אלכוהול, אשר בהן נקבע שיעור מסוים של אלכוהול, שמגדיר אדם כ'שיכור'. נטען בפניי, כי שימוש בסם עשוי להותיר שרידים בגופו של אדם גם למשך מספר שבועות. בהנחה שכך, דומה כי יש טעם בדבריו של המבקש, לפיהם ייתכנו מצבים שבהם אדם איננו נתון תחת השפעת הסם, ולמרות זאת הוא מוגדר כ'שיכור' לפי האמור בפקודה, מאחר שבגופו ניתן למצוא שרידי סם או 'תוצרי חילוף חומרים של סם מסוכן', בשיעור כלשהו".

הסנגור הדגיש כי יש לזקוף לזכותו של הנאשם את העובדה שקיבל אחריות מלאה לתאונה ומיד לאחריה המתין לשוטרים ברכבו, וכן הודה כבר בראשית ההליכים, ובכך חסך מזמנו היקר של בית המשפט ושל התביעה. הנאשם אף חסך בהבאתם לעדות של עדי ראיה, בהם חברים וקרובי משפחה של המנוח. הסנגור ציין כי אומנם, אין להשוות לכאבם של משפחת המנוח, אך חייו של הנאשם לא שבו למסלולם והוא ממשיך לשלם מחיר כבד על הארוע, ומצטער מעומק ליבו על האסון הנורא.

אשר לתיק הנוסף של נהיגה בפסילה, הבהיר הסנגור כי הנאשם נתפס כשהוא נוהג בתוך הכפר שבו הוא גר, בדרכו לקופת חולים, ולדבריו - היה לו פצע מדמם ברגל, שבה אף עבר השתלות עור וטיפולים נוספים. צוין שהנאשם נשא בגין כך בעונש של 3 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריה, וכי האירוע האמור אינו מלמד על זלזול או על התנהלות עבריינית, כטענת ב"כ המאשימה, וכי אין להחמיר עימו בגין כך.

הסנגור טען כי יש לתת את הדעת לשינוי המשמעותי בתפיסת המחוקק ביחס לענישה המירבית בעבירות מסוג זה, כעולה מהתיקון של **חוק העונשין בעבירות הריגה** (תיקון 137, ס"ח 2779), אשר קבע עונש מקסימלי של 12 שנות מאסר בגין עבירה של הריגה בקלות דעת (נטען, כי זה היסוד המיוחס לנאשם, כעולה מסעיף 7 לכתב האישום). הסנגור ציין, כי אף שבענייננו מדובר במתחם עונשי אחר לחלוטין, התיקון האמור חל מיום 10.7.19, וכן על עבירה שבוצעה לפני יום התחולה ובטרם ניתן פסק דין חלוט, ויש להתחשב בשינוי התפיסה של המחוקק בבואנו לגזור את הדין כאן.

אשר למדיניות הענישה, טען ב"כ הנאשם כי מתחם העונש הראוי לפי הפסיקה בתיקים דומים, בעבירות של הריגה ונהיגה בשכרות או תחת השפעת סם, נע בין שנתיים לשלוש שנות מאסר, ופיצויים בשיעור של בין 15,000 - 30,000 ₪. ב"כ הנאשם הפנה למספר פסקי דין, שאליהם אתייחס בהמשך. אשר לתקופת פסילת רישיון הנהיגה, אמר הסנגור כי אף שניתן להניח כי תיגזר על הנאשם פסילה לתקופה ממושכת, ראוי להתחשב במוגבלותו הרפואית של הנאשם, שבגינה הוא חסר יכולת להתנייד, וכלי רכב יוכל לסייע לו בעתיד, לאחר ריצוי עונשו. נטען, כי לפי הפסיקה, מתחם הענישה בנסיבות אלה נע בין שנתיים לשלוש שנות פסילת רישיון נהיגה.

בסיכומי של דבר, הסנגור עתר להטיל על הנאשם עונש הולם ומידתי, וביקש למקמו ברף התחתון של המתחם, זאת בהתחשב בהודייתו, קבלת האחריות, חסכון בזמן שיפוטי ונסיבותיו הרפואיות.

דבר הנאשם

9. הנאשם אמר את דברו האחרון וניכר היה כי צערו על מה שעשה וגרם הוא כן ואמיתי, ולא רק בשל המחיר שהוא עתיד לשלם. הוא הביע צער על האירוע, אמר שהוא רק בן אדם, ובני אדם מטבעם טועים, והביע על כך חרטה. הנאשם פנה למשפחת המנוח ואמר שנלקח מהם אבא, ולו לא היה אבא, והוא מבין את כאבם. הוא ציין כי הוא חולם על המנוח כל לילה, וכי היה לידו מיד לאחר קרות התאונה, כשדימם, והזמין לו אמבולנס. הנאשם מסר כי מאז התאונה הוא לא הולך לאירועים ובתוכו הוא מצוי בתחושת אבל. הוא אמר לבני משפחת המנוח כי הוא אינו יכול להסתכל להם בעיניים. כמו כן, סיפר כי אין לו משפחה וכי משפחתו נטשה אותו והוא פרנס את בני הבית. לדבריו, אין לו מי שיכול לעזור לו והוא גדל במקום זר ולא במקום שבו נולד, רק עם אמו ואחיו הקטנים. עוד אמר כי כל חייו פעל לפי החוק ומצוות אלוהים להיות אדם טוב. בסוף דבריו שב והביע צער וחרטה על מה שאירע.

דין והכרעה

10. כפי שצוין לעיל, הנאשם לא עמד בתנאי מקדים לכניסת ההסדר העונשי המוסכם לתוקף, משלא עלה בידו להפקיד את מלוא סכום הפיצוי למשפחת המנוח, חרף מספר דחיות של מועד הטיעון לעונש בעניינו, ולנוכח זאת, יש לגזור את דינו בהתאם לדרך המובנית שמתווה תיקון 113 לחוק העונשין.

11. מדובר, כמובן, בארוע אחד, ויש לקבוע מתחם עונש אחד.

קביעת מתחם העונש ההולם

12. הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות שבהן הורשע הנאשם הם שמירה על ביטחונו ושלומו של הציבור, לרבות ציבור משתמשי הדרך בכלל, ושלמות גופו וחיייו של המנוח, בפרט.

13. מידת הפגיעה בערכים הללו היא גבוהה מאוד, לנוכח התוצאה הקטלנית, שאין קשה ממנה - מותו של אדם, לצד הנזקים הקשים הנוספים שנגרמו לבני משפחתו של המנוח בעקבות הטרגדיה שפקדה אותם. כלנית, רעייתו של דני ז"ל,

ושותי אחיותיו, ציפי ואליה, שיתפו בעדותן ברגישות ובכאב רב בשבר העמוק שחווה כל אחד מבני המשפחה עקב מותו של אהובם היקר, וניכר היה כי מדובר אך במקצת התמונה, וכי דני ז"ל הותיר בלכתו חלל עצום, והאובדן הוא כבד מנשוא.

14. באשר לנסיבות ביצוע העבירה: אמנם אין מדובר בתכנון מוקדם לבצע את העבירה, אך ברי כי בתכנון מוקדם ניתן היה למנוע אותה. הנאשם נהג בחוסר אחריות עת החליט לנהוג ברכבו לאחר שצרף סם מסוכן מסוג קנביס, ומבלי שישן בלילה שקדם לתאונה. הנזק הפוטנציאלי שעלול היה להיגרם הוא משמעותי ביותר, ועלול היה לכלול פגיעות נוספות בנפש, בייחוד לנוכח העובדה שהמנוח רכב על אופניו כחלק מדבוקה של מספר רוכבי אופניים, שיכלו להיפגע אף הם בתאונה. הנזק הקונקרטי שנגרם כבד ביותר, למעשה - הוא הנורא מכל - אובדן חיי אדם, וכתוצאה מכך פגיעה קשה ביותר בכל בני משפחתו של המנוח.

מדיניות הענישה הנוהגת

15. ב"כ המאשימה ביקשה כי בית המשפט יפסוק בהתחשב בכך שפסיקת בית המשפט העליון מצביעה על מגמה של החמרה בענישה בעבירות תעבורה קטלניות, וזאת לנוכח ההבנה שלבית המשפט יש חלק נכבד במיגורן, וכפועל יוצא מכך - שמירה על חיי אדם.

פסיקה מטעם המאשימה

16. בע"פ 7886/17 אוראל מנו נ' מדינת ישראל [17.6.18] דובר בערעור של נאשם שהורשע, לאחר שמיעת ראיות, בעבירות של הריגה, נהיגה במהירות מופרזת ובנהיגה בשכרות. הנאשם איבד שליטה על הרכב בשל נהיגה במהירות מופרזת כשהוא שיכור, ובגופו תוצר חילוף חומרים של סם מסוכן, וגרם למותו של נוסע ברכב. בית משפט קמא קבע מתחם ענישה הולם של ארבע עד עשר שנות מאסר. לקולא התחשב בית המשפט בנסיבותיו האישיות של הנאשם ובמצבו הנפשי בגין התאונה, ולחומרא בעברו הפלילי של הנאשם ובהעדר קבלת אחריות מלאה מצידו על התאונה. הנאשם נידון לשש שנות מאסר, רכיב מאסר מותנה, פסילה למשך 20 שנים ופיצוי בסך ₪ 30,000 למשפחת המנוח (ת"פ (מחוזי י-ם) 41944-08-15 מדינת ישראל נ' אוראל מנו [7.9.17]). בהמלצת בית המשפט העליון המערער חזר בו מערעורו והערעור נדחה. יצוין, כי נסיבות המקרה שם חמורות יותר מבעניינו, בעיקר לנוכח העבירה הנוספת של נהיגה במהירות מופרזת, עבר פלילי של הנאשם ובפרט - העדר נטילת אחריות מצידו.

בע"פ 6105/16 מני חזון נ' מדינת ישראל [13.7.17] [עניין חזון] הורשע הנאשם, על פי הודאתו, בעבירות של הריגה, נהיגה בשכרות תחת השפעת סם הקנביס ונהיגה בקלות ראש שגרמה לתאונה בה נחבל אדם או ניזוק רכוש. הנאשם סטה ללא כל סיבה לנתיב הנגדי, תוך חציית קו הפרדה רצוף ופגע ברכבו של המנוח. נקבע כי מתחם העונש ההולם הנע בין ארבע לעשר שנות מאסר ונגזרו על הנאשם עונשים של חמש שנות מאסר, מאסר מותנה, פסילה למשך 15 שנה ופיצוי בסך ₪ 20,000. יצוין, כי שם התבקשה ענישה חמורה יותר מבעניינו, לנוכח עברו התעבורתי של הנאשם. בית המשפט העליון דחה את הערעור, תוך שהדגיש את מימד הבחירה לנהוג תחת השפעת סם מסוכן, ובצינו שלושה כללים מנחים לענישה על עבירות של גרימת תאונה קטלנית תוך שימוש ברכב: קדושת החיים, מידת האשמה של הנהג וגימוד הנסיבות האישיות של הנהג לנוכח התוצאה הטרגית של התאונה (פסקה 2).

בע"פ 4347/16 טוביה בן יהודה נ' מדינת ישראל [15.2.17] הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירות של הריגה,

נהיגה בשכרות, אי ציות לרמזור אדום, וכן בעבירות נוספות של תקיפת זקן וגרימת חבלה חמורה, תקיפת שוטר, איומים והפרעה לשוטר במילוי תפקידו. הנאשם נסע בנהיגה פרועה ובמהירות מופרזת, כשבדמו 59 מ"ג % אלכוהול, תוך חציית רמזור אדום, ופגע מאחור במנוח שעמד עם הקטנוע ברמזור האדום. בית משפט קמא קבע כי מתחם העונש ההולם לעבירות התעבורה נע בין ארבע לתשע שנות מאסר וגזר על הנאשם שבע וחצי שנות מאסר (בית משפט קמא ציין בגזר הדין כי העונש בגין עבירות התעבורה הוא שש וחצי שנות מאסר מתוך כלל המאסר - ת"פ (מחוזי מרכז) 31284-05-14 מדינת ישראל נ' טוביה בן יהודה [20.4.16]). בהמלצת בית המשפט העליון משך המערער את ערעורו, והוא נדחה. עסקינן באירוע שנסיבותיו חמורות יותר מבעניינו, ואף כולל עבירות נוספות.

בע"פ 8046/15 אתלאי אדגן נ' מדינת ישראל [18.4.16] דובר בנאשם שהורשע על פי הודאתו בעבירות של הריגה, חבלה חמורה ונהיגה בשכרות. הנאשם נהג לפנות בוקר ברכב כשהוא עייף, ולאחר ששתי מספר משקאות אלכוהוליים, כשריכוז האלכוהול בדמו היה 110 מ"ג %, הוא נרדם וסטה לתעלה בצד הדרך, ובכך גרם למותה של נוסעת ולפציעתה של נוסעת נוספת. בית המשפט קמא קבע מתחם ענישה הולם שנע בין 4 ל-10 שנות מאסר ונגזרו עליו חמש שנות מאסר, רכיב של מאסר מותנה, פסילת רישיון נהיגה למשך 12 שנים, פיצויים למשפחת המנוחה ולנפגעת נוספת בסך 50,000 ₪ לכל אחת (ת"פ (מחוזי מרכז) 50235-01-14 מדינת ישראל נ' אדגן [14.10.15]). יצוין, כי מדובר היה בצעיר נורמטיבי, עם שתי הרשעות תעבורה שאינן קשות, שלקח אחריות מלאה על מעשיו. בהמלצת בית המשפט העליון משך המערער את ערעורו לעניין תקופת המאסר (כמו כן, נקבעו תשלומים לעניין יתרת הפיצוי).

ע"פ 2842/10 נוי קלדרון נ' מדינת ישראל [23.1.12] עוסק בערעור של נאשם על הכרעת הדין וחומרת העונש, וערעור שכנגד של המדינה על קולת העונש. הנאשם הורשע בעבירות של הריגה, גרם חבלה של ממש, חציית צומת ברמזור אדום, סטייה מנתיב נסיעה, מהירות בלתי סבירה ונהיגה תחת השפעת אלכוהול, וזוכה מעבירה של נהיגה תחת השפעת סמים. מדובר בנאשם בן 19, ללא עבר פלילי, שנסע במהירות של 120 קמ"ש, כשבדמו ריכוז של 62 מ"ג % אלכוהול, ובעת שחצה ברמזור אדום איבד שליטה על הרכב וגרם למותה של נוסעת ברכבו ולפציעתה של נוסעת נוספת. בית המשפט קמא גזר על הנאשם ארבע שנות מאסר, רכיב של מאסר מותנה, פסילת רישיון נהיגה למשך 15 שנים, קנס בסך 10,000 ₪ וכן פיצוי בסך 40,000 ₪ להורי המנוחה ופיצוי בסך 5,000 ₪ לפצועה. פסק הדין של בית המשפט העליון כולל אמירות כי "ראוי שרף הענישה בעבירות של נהיגה בשכרות, אשר הביאו לתוצאות קטלניות, יוחמר, וישקף את ההוקעה הנדרשת להתנהגות זו" (פסקה 32 לפסק הדין). ערעור המדינה התקבל ורכיב המאסר הוחמר לחמש וחצי שנים.

ע"פ 398/04 מדינת ישראל נ' דני בניאשווילי [20.12.04] עניינו בערעור הנאשם על הרשעתו וחומרת העונש ובערעור שכנגד על קולת העונש. מדובר בנאשם שהורשע בעבירות של הריגה ונהיגה תחת השפעת סם מסוכן ונידון ל-21 חודשי מאסר, מאסר מותנה, ופסילת רישיון נהיגה לשבע שנים. הנאשם סטה מנתיב נסיעתו והתנגש במשאית חונה וגרם למותה של נוסעת ולפציעתם של יתר נוסעי הרכב. הערעור על הכרעת הדין נדחה ועונשו של הנאשם הוחמר לארבע שנות מאסר.

פסיקה מטעם ההגנה

17. בע"פ 6568/16 מנהל אסעד נ' מדינת ישראל [8.1.19] נדחה ערעורו של הנאשם על הרשעתו ועל חומרת העונש שהוטל עליו במסגרת בת"פ 41283-04-12 (מחוזי נצרת) מדינת ישראל נ' מנהל אסעד [3.7.16]. הוא הורשע, לאחר ניהול הוכחות, בעבירות של הריגה, מעשה פיזיות תוך נהיגת רכב, נהיגה בשכרות, נהיגה במהירות

מופרזת, סטייה מנתיב נסיעה, נהיגה במצב המונע שליטה ברכב ומסכן עוברי דרך, גרימת חבלה לאדם ולרכוש ברשלנות. הנאשם נהג במהירות מופרזת בהיותו שיכור, כשרמת האלכוהול בדמו הייתה 139 מ"ג %, ובעת עקומה חדה איבד שליטה על הרכב, סטה והתהפך על גגו. כתוצאה מהתאונה נהרגה נוסעת ברכבו, והנאשם ונוסע נוסף נפצעו. נקבע מתחם ענישה שנע בין שנתיים לשבע שנות מאסר. נגזרו על הנאשם 36 חודשי מאסר ופסילת רישיון נהיגה למשך 12 שנים. יצוין, כי הנאשם טען כי אין קשר בין האלכוהול ששתה לפני התאונה לבין התרחשותה. עוד יצוין, שהנאשם סבל מנזק נפשי בעקבות התאונה. בית המשפט העליון דחה, כאמור, את הערעור, תוך אמירה כי העונש מקל, כי בית משפט קמא מיצה בענישתו הן את מידת החסד, הן את מידת הרחמים, כי ניתן משקל יתר לנסיבותיו האישיות של המערער במכלול שיקולי בית המשפט בגזר הדין, וספק אם הנאשם ראוי להתחשבות האמורה, לאור הקושי שלו להכיר בכך שנהג בשכרות ובצורה פזיזה, ובקשר בין שתיית אלכוהול ונהיגתו הפזיזה, לקרות התאונה.

בע"פ 1317/15 יוסף עאיש נ' מדינת ישראל [14.12.15] הנאשם הורשע, לאחר שמיעת ראיות, בעבירות של הריגה ונהיגה בקלות ראש שגרמה לתאונה בה ניזוק רכוש ונחבל אדם. הנאשם עצר את רכבו בשולי כביש 1 ותוך נטילת סיכון בלתי סביר, החל בפתאומיות לחצות את אי התנועה במטרה להגיע לנתיב המוביל לכביש 6. בכך נסע נגד כיוון התנועה וחסם את נתיב נסיעתו של רכב אחר, שהתנגש בו בעוצמה. בתאונה נהרגה נוסעת ברכבו של הנאשם ונפצעו נוספים. הנאשם נידון ל-27 חודשי מאסר, תוך סטייה לקולא מהמתחם שלא משיקולי שיקום (אלא בשל גילו המתקדם של הנאשם ומצבו הבריאותי), פסילת רישיון נהיגה למשך 15 שנים ופיצוי בסך 20,000 ₪ למשפחת המנוחה. הערעור נדחה. יודגש, כי שם דובר במקרה פחות חמור מבעניינו, בהעדר עבירה של נהיגה בשכרות.

בע"פ 4441/13 פלונית נ' מדינת ישראל [14.8.14] הנאשמת הורשעה על פי הודאתה בעבירות של הריגה וגרימת חבלה חמורה (שתי עבירות). הנאשמת נהגה תחת השפעת אלכוהול (ריכוז האלכוהול בדמה היה 99 מ"ג %), לא שמרה מרחק מהרכב שלפניה, וכשזה נעצר בפתאומיות, הנאשמת סטתה מנתיבה, חצתה שטח הפרדה בנוי והתנגשה ברכב שנסע בנתיב נגדי. כתוצאה מהתאונה נהרג אחד מנוסעי אותו רכב ונפצעו שניים נוספים. התביעה הגבילה את עצמה לשנתיים מאסר והנאשמת נדונה לשנת מאסר, תוך סטייה ממתחם הענישה לקולא, בהתחשב במצבה הרפואי הקשה ונסיבותיה האישיות (הנאשמת גרושה ואם לשלושה, ללא עבר פלילי ותעבורתי) וכן לפסילת רישיון נהיגה למשך 15 שנים ופיצוי למשפחת המנוח ולפצועים, בסך 10,000 ₪ לכל אחד מהם. ערעור הנאשמת על חומרת העונש נדחה.

בע"פ 2163/07 רזי סעת נ' מדינת ישראל [17.10.07] הורשע הנאשם בבית משפט קמא בעבירות של גרם מוות ברשלנות, נהיגה בשכרות, אי מסירת פרטים, אי דיווח על תאונה ואי הזמנת אמבולנס. הנאשם, שהיה נתון תחת השפעת משקאות משכרים, לא הבחין בשני הולכי הרגל שחצו את הכביש (שלא במעבר חצייה) ופגע בהם. הולכת הרגל נהרגה ובעלה נפצע. בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה על הכרעת הדין והרשיע את הנאשם בעבירה של הריגה, תחת עבירה של גרם מוות ברשלנות, וכן בעבירה של חבלה חמורה, והחמיר את עונש המאסר מ-24 חודשים ל-36 חודשים, בשים לב לכך שערכאת הערעור אינה ממצה את חומרת הדין. כמו כן, הוטלו עונשי מאסר מותנים ופסילת רישיון נהיגה למשך 14 שנים.

בע"פ 6261/05 יוסף אמר נ' מדינת ישראל [9.3.06] מדובר בנאשם שהורשע בעבירות של הריגה, נהיגה בשכרות ואי ציות לרמזור. הנאשם נהג לפנות בוקר, לאחר ששתה משקאות משכרים, נכנס לצומת במהירות גבוהה ובניגוד לרמזור אדום והתנגש במונית שנכנסה לצומת ברמזור ירוק, וכתוצאה מכך נהרגה נוסעת שישבה ברכבו של הנאשם (המנוחה עמדה להינשא לאחיו), וכן נפצעו נוספים. הנאשם נדון לשנתיים מאסר ולפסילת רישיון נהיגה של 15 שנים. ערעורו של הנאשם על חומרת העונש, למרות הטרגדיה האישית ומצבו הנפשי עקב כך, נדחה.

בת"פ 16-11-31336 (מחוזי מרכז) **מדינת ישראל נ' ממוס מוקאזדה** [10.3.19], שאליו הפנתה הגנה, שניתן על ידי מותב זה, הורשע הנאשם, שהודה במיוחס לו לאחר שמיעת הוכחות, בעבירות של הריגה ונהיגה בשכרות. הנאשם נהג ברכבו כשבדמו תוצר חילוף החומרים של החומר הפעיל בקנביס בריכוז של 716 mg/ml. יצוין, כי מהעדויות (לרבות של המומחית מטעם התביעה) עלה כי לא הייתה השפעה בפועל של סם הקנביס על הנאשם בזמן התאונה. הנאשם לא שם לב כנדרש למתרחש בכביש, ובמקום לבלום את רכבו, כאשר רכב שנסע לפניו האט לפני מעבר חצייה, הנאשם סטה לנתיב הנגדי, פגע ברכב שלפניו ותוך מעבר על אי תנועה בנוי, דרס למוות הולכת רגל שעמדה במקום עם נכדתה הפעוטה בעגלה. בדרכו הנאשם אף פגע ברכב נוסף. קבעתי שם כי מתחם העונש ההולם נע בין שלוש לשש שנות מאסר, וגזרתי על הנאשם שלוש שנות מאסר, עונש אליו עתרו הצדדים במשותף במסגרת הסדר הטיעון, וכן מאסר מותנה, פסילת רישיון נהיגה למשך 13 שנים (התביעה טענה ל-15 שנות פסילה וההגנה ביקשה להסתפק ב-10 שנות פסילה), וכן פיצוי למשפחת המנוחה בסך 15,000 ₪. יצוין, כי מדובר בנאשם נורמטיבי שלקח אחריות והביע חרטה ונעדר עבר פלילי, אך ריכוז החומר הפעיל בקנאביס שנמצא בדמו של הנאשם שם גבוה מבעניינו.

פסיקה נוספת

18. אתייחס להלן למספר פסקי דין נוספים, הרלוונטיים בעיני לגזירת הדין בעניינו, תוך שימת לב לשינויים המחויבים.

בע"פ 2594/18 **בדוי נ' מדינת ישראל** [25.3.19] דחה בית המשפט העליון ערעור של הנאשם על העונש שנגזר עליו בגין הרשתו, לאחר ניהול הוכחות, בביצוע עבירות של הריגה, נהיגה תחת השפעת משקה משכר, נהיגה בשכרות, אי ציות לרמזור אדום וגרימת חבלה של ממש. המערער היה מעורב בתאונה שנגרמה בעקבות כך שהוא נכנס לצומת באור אדום, בהיותו שיכור, ובמהירות בלתי סבירה, דבר שהוביל להתנגשות עם רכבה של המנוחה, שנהרגה כתוצאה מכך. ריכוז האלכוהול בדמו היה 76 מ"ג%. הוטלו עליו עונשים הכוללים 5 שנות מאסר בפועל, מאסרים מותנים, 12 שנות פסילה בפועל, קנס כספי ופיצוי כספי לעזבון המנוחה, בסך 25,000 ₪. מדובר היה בצעיר, נעדר עבר פלילי, שהחל בתהליך שיקום לאחר הרשתו.

בע"פ 7066/13 **אלמליח נ' מדינת ישראל** [22.12.15], נדון ערעורו של נאשם שהורשע בעבירות של הריגה, חבלה חמורה ונהיגה בשכרות (שקמה מכוח סירוב להיבדק לשרידי אלכוהול) ונהיגת רכב בקלות ראש. הנאשם הסיע 6 נוסעים ברכב, שבו מותרת נסיעתם של 5 נוסעים בלבד, כשרובם אינם חגורים, וזאת כשהוא שיכור ועייף וחבריו אף הזהירו אותו לבל ינהג במצב זה. בית משפט קמא קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין ארבע לעשר שנות מאסר, ונגזרו עליו שש שנות מאסר, תוך התחשבות בכך שהנאשם עצמו נפצע בתאונה, לצד מאסר מותנה, 20 שנות פסילה ופיצוי למשפחת המנוח בסך 20,000 ₪. בית המשפט אף העיר, כי היה על המאשימה לעתור לעונש חמור יותר, וזאת לנוכח הצורך להחמיר בענישה בעבירות הריגה בתאונות דרכים. הערעור שהוגש לבית המשפט העליון נדחה.

בע"פ 7901/13 **איאד סלוטה נ' מדינת ישראל** [9.6.15] נדון עניינו של נאשם שהורשע בעבירות של הריגה, נהיגה תחת השפעת משקה משכר, נהיגה בשכרות, סטייה מנתיב נסיעה, נהיגה במהירות מופרזת ונהיגה במהירות בלתי סבירה. הנאשם נהג במהירות של כ-95 קמ"ש, ובצאתו מעקומה החל "להסתבסב" עם רכבו, סטה למסלול הנגדי והתנגש ברכב אחר. כתוצאה מהתאונה נהרגו נוסע שהיה ברכבו של הנאשם והנהג ברכב השני והנאשם נפצע. כשעתיים לאחר התאונה נמצא בדמו של הנאשם ריכוז אלכוהול של 94 מ"ג%. נגזרו עליו שש שנות מאסר, מאסר מותנה, פסילת רישיון נהיגה למשך 20 שנים ופיצוי משפחות הקורבנות בסך של 50,000 ₪ כל אחת. הערעור על חומרת העונש נדחה.

בע"פ 1894/14 **אנדרי צ'אקול נ' מדינת ישראל** [13.1.15], נידון עניינו של נאשם שהורשע בעבירות של הריגה, חבלה חמורה ונהיגה תחת השפעת משקאות משכרים. המערער, נהג חדש, שתה לשכרה ולאחר לילה ללא שינה הסיע ברכב שלושה נוסעים, מבלי שווידא כי הם חגורים בחגורת בטיחות. במהלך הנסיעה איבד את השליטה ברכב, סטה מנתיב הנסיעה והתהפך. שניים מהנוסעים נחבלו קשות ואחד מהם נהרג במקום. נקבע מתחם ענישה שנע בין 4 ל-10.5 שנות מאסר, ועל הנאשם, בעל עבר פלילי מכביד המצוי בראשית הליך שיקום, נגזרו 8.5 שנות מאסר. ערעורו לבית המשפט העליון נדחה.

בע"פ 3214/13 **דימטרי קלשניקוב נ' מדינת ישראל** [2.10.14], הנאשם הורשע, על פי הודאתו, בעבירות של הריגה, נהיגה תחת השפעת משקה משכר, סטייה מנתיב נסיעה, מהירות בלתי סבירה ונהיגה ללא פוליסת ביטוח בת-תוקף. הנאשם נהג ברכב לאחר שתיית משקאות אלכוהוליים במידה שעולה כדי נהיגה בשכרות, סטה ממסלולו ואיבד שליטה על הרכב, שעלה על אי תנועה בנוי והתנגש בעמוד רמזור ובעמוד תמרור. כתוצאה מכך, אחד מחבריו של הנאשם שנסע עמו ברכב נהרג והנאשם עצמו נפצע. נגזרו עליו 52 חודשי מאסר, מאסר מותנה, פסילת רישיון נהיגה למשך 12 שנים ועונשים נלווים. בית המשפט התחשב בגילו הצעיר של הנאשם, נסיבותיו המשפחתיות ועדויותיהם של עדי אופי מטעמו. מנגד, נשקלו חומרת העבירות, תוך התייחסות לשיקולי הרתעה וגמול. בית המשפט העליון דחה את הערעור, חרף התרשמותו ממאמצי השיקום של הנאשם, מחרטתו ונטילת האחריות, שכן כלל שיקולים כבר נלקחו בחשבון בגזר דינו של בית משפט קמא.

בע"פ 4169/09 **יצחק דנינו נ' מדינת ישראל** [16.12.09], נידון ערעור נאשם, שהורשע על פי הודאתו, בעבירות של הריגה ונהיגה בשכרות, ונגזרו עליו 36 חודשי מאסר, מאסר על תנאי, ופסילת רישיון נהיגה למשך 20 שנים. הנאשם נהג ברכב כשלידו ישב המנוח, שלא היה חגור בחגורת בטיחות. הנאשם היה תחת השפעת אלכוהול (ריכוז של 475 מיקרוגרם אלכוהול בליטר אויר נשוף), והוא נהג במהירות של כ-120 קמ"ש, אף שהמהירות המותרת הייתה 90 קמ"ש. הנאשם הסיט את מבטו מהכביש כדי להחזיר קופסת סיגריות לכיס, וכתוצאה מהאלכוהול שלגם והמהירות המופרזת שבה נהג, איבד את השליטה על הרכב ופגע בעוצמה במעקה הבטיחות. בהמשך, הוטחה המכונית ברכב אחר ושבה ופגעה במעקה הבטיחות. כתוצאה מכך, נגרם מותו של המנוח, בעוד שהנאשם ונוסעים ברכב האחר נפצעו קל. ערעור הנאשם על גזר הדין נדחה, בנימוק כי העונש שהושת עליו מצוי בטווח שעליו הסכימו הצדדים בגדר הסכם הטיעון, וכי הנאשם חטא בנהיגה רשלנית, במהירות מופרזת, ושעה שהיה נתון תחת השפעת משקה משכר. בית המשפט ציין כי השהייה בתנאי כליאה למי שאינו מורגל בה, היא אכן קשה ומייסרת, אך "קשה הוא שבעתיים האסון שהמיטה התאונה על הקורבן ובני משפחתו".

19. לנוכח המפורט לעיל, עולה כי פסיקת בית המשפט העליון מבטאת מסר ברור באשר למדיניות הענישה המתחייבת בעניינו של מי שנוהג ברכב בשכרות וגורם למותו של אדם. פסקי הדין שנסקרו לעיל משקפים מנעד רחב של מקרים שחלקם מעידים על מתחמי ענישה גבוהים יחסית ולאחר ביצוען של אבחנות חיוניות לגבי נסיבות מחמירות יותר או מקלות יותר, הנעדרות מענייננו (כגון: רמת אלכוהול/סם גבוהות או נמוכות יותר, היות הנאשם נהג צעיר, היעדר מרכיב של נהיגה אחרי לילה ללא שינה, נהיגה מעל המהירות המותרת ובניגוד לתמרורים, הרשעה בעבירות חמורות נוספות וכיו"ב) אני קובעת כי מתחם העונש ההולם בנסיבות המקרה שלפנינו, נע בין ארבע לשבע שנות מאסר בפועל.

20. אין במקרה דנן מקום לסטות ממתחם העונש לקולה או לחומרה, והצדדים אף לא טענו לכך. לא נתבקש תסקיר בעניינו של הנאשם ולא נטען לשיקום.

מיקום הנאשם בתוך מתחם הענישה

21. הנאשם שלפנינו, בחור צעיר ללא עבר פלילי.

בהעדר תסקיר בעניינו, המידע בדבר נסיבותיו האישיות התקבל מתוך דברו האחרון ומטיעונו של בא כוחו. מאלה עולה כי הנאשם גדל בנסיבות משפחתיות לא פשוטות: בהיותו כבן 6 אביו עזב את הבית והקשר עימו נותק, והנאשם נאלץ לתמוך באימו ובאחיו הצעירים במשך שנות ילדותו. כמו כן, עולה כי הוא נעדר מסגרת משפחתית תומכת ויציבה, אף במישור הכלכלי. במהלך השנים הנאשם התנהל באופן נורמטיבי וחרף מצבו הרפואי המגביל, בעקבות פציעה ברגלו, שבגינה הוא גורר רגל ואף הוכר כנכה על ידי המוסד לביטוח לאומי, הנאשם עבד למחייתו, פרנס את משפחתו, ואף עובד כיום. מכאן ניתן להסיק כי פגיעת העונש בנאשם ומשפחתו תהיה משמעותית, אך לא יוצאת דופן יחסית לנאשמים אחרים שנגזר עליהם עונש מאסר בפועל. בעניינו של הנאשם יש לזכור כי בגין עבירת הנהיגה בזמן פסילה, שאותה ביצע לאחר הארוע מושא כתב האישום, הוא נשא עונש מאסר בן 3 חודשים, מאחורי סורג ובריה, כך שבפועל אין מדובר במאסרו הראשון.

יצוין, כי חלופה הזמן ממועד ביצוע העבירה ועד היום נובע, כאמור, ממספר דחיות במועדי הדיון שניתנו בניסיון לאפשר לנאשם את לגייס את מלוא סכום הפיצוי.

לקולה יש לזקוף לזכות הנאשם כי לקח אחריות מלאה על מעשיו באופן מידי, ושיתף פעולה עם רשויות החוק מיד עם קרות התאונה. הוא הודה במיוחס לו בכתב האישום וחסך בזמן שיפוטי ובצורך בהבאת עדים, בחלקם חבריו הקרובים של הנאשם, שרכבו עימו. לאורך הדרך הביע הנאשם צער וחרטה על ההשלכות הקשות של התנהלותו באירוע, שהובילה לתאונה הטרגית, וכן סיפר כי הוא מתקשה להתאושש נפשית מהתאונה וחי בתחושת אבל תמידית על שאירע. בהמשך לכך, הנאשם אף ניסה לתת לכך ביטוי וערך מאמץ להשלים את תשלום סכום הפיצוי שנקבע במסגרת הסדר הטיעון המקורי, ואף שילם חלק ממנו, אך מצבו הכלכלי הדחוק לא איפשר את השלמת תשלום הפיצוי כולו.

מצד שני, לחומרה יש לזקוף לחובת הנאשם את התנהגותו חודשים ספורים לאחר ארועי כתב האישום דנן, שבמסגרתם נהג כשהוא פסול רשיון. שמעתי את הסברי הנאשם לדבר, אך היה עליו למצוא כל פתרון אחר למצוקתו הרפואית, מלבד ביצוע עבירה נוספת באותו תחום ממש, שבו גרם לאסון הנורא מושא תיק זה, והכול - רק שבוע אחרי שנפסל רשיונו עד תום ההליכים. לפיכך דומה, כי חרף דבריו הנוגעים ללב של הנאשם בדבר הצער והחרטה המפעמים בו עקב התאונה, יש צורך בהרתעה אישית ממשית כלפיו.

הצורך בהרתעת הרבים במקרים כגון אלה משמעותי ביותר. תאונות הדרכים הן ללא ספק "מכת מדינה", ובמבחן התוצאה, ברור שאין מודעות מספקת לנזקים האיומים שגורמות התנהגויות כגון זו של הנאשם בעניינו. השילוב של צריכת קנביס, לילה ללא שינה ונהיגה הוא שילוב שיוצר - כפי שציינה התובעת - "פצצה מתקתקת", והענישה חייבת להביא דבר זה לידי ביטוי. עם זאת ברור, כי אין עונש שיקל על כאבה של משפחתו של דני ז"ל, ועל חסרונו אצל כל אוהביו.

22. בסיכומי של דבר, אחזור על דברים שנאמרו על ידי כבוד השופט הנדל בעניין חזון:

"עם כל ההבנה למצבו האישי של המערער, ברי כי יש לשים את הדגש במקום אחר. ראשית לכל, הזרקור מופנה אל נפגע העבירה. המנוח היה בן 34 ואב לשלושה. גרימת מותו של המנוח הביאה להריסת עולם ומלואו, והמחיר שאותו שילמה משפחת המנוח אינו ניתן לשיעור. שנית, הדגש מושם על החברה בכללותה, ועל הנפגעים הפוטנציאליים מנהיגה רשלנית ופושעת. בהינתן דגשים אלה, ישנם שלושה כללים מנחים לענישה על עבירות של גרימת תאונה קטלנית תוך שימוש ברכב. הכלל הראשון, קדושת החיים. הכלל השני, והוא שיקול מרכזי בענישה, הינו מידת האשמה של הנהג. הכלל השלישי קובע כי הנסיבות האישיות של הנהג מתגמדות נוכח התוצאה הטראגית של התאונה".

23. לנוכח כלל האמור לעיל, ובאיזון מכלול השיקולים בגזירת דינו של הנאשם, מצאתי כי יש למקם את הנאשם מעט מתחת לאמצע מתחם הענישה לעניין רכיב המאסר בפועל.

עונש פסילת רישיון הנהיגה

24. לעניין רכיב פסילת רישיון הנהיגה, שקלתי את עברו התעבורתי של הנאשם ואת הנסיבות שפורטו בפסקה 21 לעיל. מאלה עולה הצורך בעונש פסילה מרתיע ומניעת. לפיכך, אני מוצאת לנכון להטיל עונש של פסילה לתקופה ארוכה מזו שעתר לה ב"כ הנאשם, וקצרה מזו שעתרה לה ב"כ המאשימה, אשר תבטא את המסר הברור הנדרש בעבירות אלו, ותנשא במצטבר לפסילה שהוטלה עליו בגין הארוע מיום 28.7.17.

רכיבים כספיים

25. מאחר שאני מתכוונת להורות על תשלום פיצוי, שייתן ביטוי לנטילת האחריות המלאה והבעת החרטה מצד הנאשם, וכן הכרה (אם כי סמלית) בסבלה הרב של משפחתו של המנוח, לא אטיל על הנאשם קנס, וזאת לנוכח מגבלותיו הכלכליות של הנאשם, שכאמור הובילו לאי עמידה בגיוס הסכום שנדרש לשם עמידה בהסדר הטיעון הסגור שעליו סוכם בתחילה. אציין, כי ההכרה במגבלות אלה תוביל להשתת פיצוי נמוך מזה שהוסכם, ופריסתו לתשלומים שהנאשם יוכל לעמוד בהם, אך מצד שני - עונש המאסר שאטיל יהיה גבוה יותר, במידת מה. כאמור, ברור כי שיעור הפיצוי, אף אם יהיה גבוה באופן משמעותי, לא יוכל לשקף את הנזק הכבד, הכאב והצער העמוק, שנגרמו לבני משפחתו של דני ז"ל.

סיכום

26. על יסוד כלל השיקולים שמניתי לעיל, החלטתי להטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר בן 58 חודשים;

ב. מאסר בן 12 חודשים, אך הנאשם לא יישא עונש זה אלא אם בתוך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר יעבור עבירת הריגה;

מאסר בן 8 חודשים, אך הנאשם לא יישא עונש זה אלא אם בתוך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר יעבור עבירת נהיגה בשכרות, או גרם מוות ברשלנות;

ג. פסילה בפועל מלהחזיק או מלקבל רישיון נהיגה למשך 13 שנים מיום הפסילה המנהלית, שתהיה

במצטבר לפסילה שהוטלה עליו בגין הארוע מיום 28.7.17;

ד. 24 חודשי פסילה על תנאי מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה, אך הנאשם לא יישא עונש זה אלא אם בתוך שנתיים מיום שיינתן לו רישיון יעבור עבירה בה הורשע, או גרם מוות ברשלנות;

ה. **פיצוי לטובת משפחת המנוח בסך 60,000 ₪**, אשר ישולם ב-25 תשלומים, שווים ורצופים, החל מיום 2.11.19, ובכל 1 בחודש בחודשים שלאחר מכן. אי עמידה בשני תשלומים רצופים תעמיד את כל יתרת הפיצוי לפירעון מידי. התשלום יופקד בבית המשפט ויועבר לגב' כלנית רם, בהתאם לפרטים שיימסרו במזכירות בית המשפט. הסכום שהופקד זה מכבר יחשב כחלק מהפיצוי.

זכות ערעור כדין.

ניתן היום, כ"ה תשרי תש"פ, 24 אוקטובר 2019, בנוכחות הצדדים.